

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

130. An qui alterum occidit cum moderamine inculpatæ tutel
ad defensionem non vitæ, sed alicuius membri, sit irregularis? Ex p. 4.
tract. 2. res. 22.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Sup. hoc leg. §. 1. in hoc §. 2. not. præterea. & in 2. o. 8. tr. 5. Ref. 3. §. 2. Sup. con. 2. o. in hoc §. in tom. 3. tr. 3. Ref. 4. & in Ref. 4. §. 6. Sed, à lin. 4. & hic inf. n. Ref. seq. & sup. in tr. 2. Ref. 2. §. ed ego, paulo post init. à ver. Vnde.

infamiam ex fuga. Verum si in aliquo casu etiam Clerico fuga esset ignominiosa, puto cum Felino in cap. *Incipimus*, de homicidio, quod non incurritur irregularitas, & ita notat Filiuc. *ibm.* 1. tract. 20. cap. 9. num. 133. 4. Notandum est tamen hic obiter id quod alibi notavimus, irregularitatem contractam ex homicidio facto in defensionem sui culpabilem, non esse moraliter indispensabilem; (sicut contractam ex directè voluntario, in qua solus Papa dispensat) sed comprehendendi sub decreto Concilii Tridentini *sess.* 24. cap. 6. quia idem Concilium *sess.* 14. cap. 7. de reform. tam homicidium factum in defensionem immoderatam, quam casuale distinguit ab homicidio facto ex industria in ordine ad irregularitatem. Et confirmari potest ex eo quod Iurisperiti docent, homicidium factum in defensionem immoderatam non puniri poena ordinaria. Et ita hanc sententiam tenet Mercerus de Sacrament. in 3. part. D. Thoma quæst. 24. dubitat. 7. propos. 1.

RESOL. CXXVIII.

Quidam vir Nobilis occidit Titium cum moderamine tamen inculpata tutelæ, sed poterat fugiendo vitam servare; modo poenitentia ductus vult sacros Ordines suscipere, quæsit à me an propter illud homicidium incurrerit irregularitatem, ita ut egeat dispensatione?

Et quid est dicendum, quando præcesserit culpa ex parte ejus, qui fugere cogitur, ut si ille dedit alteri alapam, vel injuriosum verbum dixit, vel cum uxore inventus est, aut pallium tollere est aggressus, &c. Ex p. 2. tr. 15. & Misc. 1. Ref. 16.

Sup. hoc leg. §. 1. doct. præced. ref. signanter §. vit. & aliarum Ref. §. 5. & vers. annot. dicti §. vit. signanter sup. tr. 2. ex Ref. 2. §. 2. paulo post init. à ver. Vnde.

Quidam Theologus Societatis Iesu, ut ipse consulens assererat, partem affirmativam illi consuluit & probabiliter quidem: nam hanc sententiam cum 19. Doctoribus docet Sayrus de cens. lib. 6. cap. 17. n. 16. & novissimè tenet hanc opinionem Avila de cens. part. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 2. Reginald. in praxi, tom. 2. lib. 30. tr. 2. c. 9. n. 105. & Fernand. in exam. Theol. mor. p. 2. cap. 10. §. 14. num. 9. Farin. p. 2. fragment. crim. num. 40. Et ratio est clara. Nam in Clementina, *Si furiosus de homicidio*, excusatur quis ab irregularitate aliquem occidendo, quando aliter vitam suam tueri non potest, sed in nostro casu hic mortem vitare potest fugiendo. Ergo, &c. Adde, quod ita occidens non videtur occidere pro defensione vitæ, sed pro defensione honoris. Ergo, &c.

2. Sed quia consulens erat vir nobilis, & fugiendo magnam infamiam notam incurrisset, existimavi irregularitatem propter tale homicidium minimè incurrisse. Fateor quidem in hac sententia multos habere adversarios, sed illam audacter, & sine metu amplector, quia pro me stat Suarez in 3. p. tom. 5. de cens. disp. 4. §. 1. n. 6. ubi nostram opinionem & docet, & ita asserit. Dicendum est, quod si quis non potest fugere, sine gravi nota & amissione honoris, non teneri ad fugiendum, nec irregularem fieri, si alium occidat, se defendendo. Probat, quia quod vitari non potest sine magna infamia & dedecore, moraliter inevitabile est, & idè merito hic casus sub verbis Clementinæ comprehensus intelligitur. Hæc Suarez. Et post illum docent etiam hanc sententiam novissimè Filiuc. in quæst. mor. tom. 1. tract. 20. cap. 5. n. 134. Bonacina de cens. disp. 7. q. 4. punct. 6. num. 4. & Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 9. num. 90.

3. Ex his patet responsio ad argumentum contrariæ sententiæ. Nam dicendum est in casu, de quo loquimur illum qui occidit, moraliter vitam suam alio

facto tueri non posse. Nota verò, quod Suarez suam sententiam limitat; nisi præcesserit culpa, & injuria, ex parte ejus qui fugere cogitur, ut si ille dedit alteri alapam, vel injuriosum verbum dixit, vel cum uxore inventus est, aut pallium tollere est aggressus, & alter eum insurgit, non solum, ut vim repellat, sed etiam ut vindicet & occidat. Nam tunc licet hic excedat, non potest alter iuste se defendere, sed potest fugere, cum ipse dederit occasionem rixæ. Et idè, si fugiendo amittit honorem sibi, & non alteri imputare debet. Sed hæc limitatio Suarez ita absolute prolata, non mihi placet; sed cum Filiucio *ubi supra*, n. 135. tunc veram esse censeo, cum id omne prævisum est, vel prævideri potuit ab inferente injuriam. At quando omnino per accidens ea consecuta essent, non video cur non possit vii jure suo permanendi, & si aliter non possit se tueri, quam occidendo, non est cur deterioris conditionis fieri debeat, quam alii.

RESOL. CXXIX.

An sit irregularis, qui occidit invasorem, ne graviter vulneretur?

Et an, qui verbis, vel factis injuriando aliquem, dedit occasionem rixæ, si illum occidat cum moderamine inculpata tutelæ, incurrat irregularitatem? Ex part. 4. tractat. 2. Ref. 6.

Negative respondeo cum Hurtado disp. 2. de irregular. diffie. 11. num. 36. Salonio in 2. 2. quæst. 64. art. 8. contr. 2. conclus. 1. Sayro de cens. lib. 6. cap. 17. num. 4. quia ita se defendens vitam suam tuetur, cum hoc ad vitæ consistentiam pertineat, & idè Villalobos in summ. tom. 1. tract. 2. diffie. 24. n. 7. sic asserit. [No se incurte irregularidad quando no ay peligro de muerte ni mutilacion, si le ay de grave percuSSION como si le yva à dar de palos, y no lo pudo evitar de otra manera.]

2. Vnde aliqui putant contra Petrum Cornejo in 3. part. D. Thoma tract. 5. de irregular. disp. 4. dub. 1. quæst. 7. & Avilam de cens. part. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 1. qui citat Navarrum, quod occidens invasorem ad se defendendum à gravi deformitate vultus non incurrit irregularitatem, & ita tenet Sayrus *ubi supra*, & magis in terminis Martinus Bonacina de cens. disputat. 7. quæst. 4. punct. 6. num. 8. quia homo tanti facit gravem vultus deformitatem, quanti gravem divitiarum perituram, sed ut dictum est, potest quis ad defendendas suas divitias occidere invasorem. Ergo, &c. Adde quod grave vulnus in facie magnum dedecus & infamiam asserit, & ita hanc sententiam ante Bonacina docuerat Henriquez lib. 14. cap. 10. num. 3. Notandum est tamen hic obiter contra Navarrum lib. 5. consil. 33. de homicidio, quod qui verbis, vel factis injuriando aliquem, dedit occasionem rixæ, si illum occidat cum moderamine inculpata tutelæ, non incurrit irregularitatem. Ita Mercado de contr. lib. 6. c. 4. & Avila *ubi supra*, quia injuria non dat jus alteri ut quis se vindicet manu propria.

RESOL. CXXX.

An qui alterum occidit, cum moderamine inculpata tutelæ ad defensionem non vitæ, sed alicujus membri, sit irregularis? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 22.

Negative respondet Navarra de restit. lib. 2. cap. 3. numer. 364. & alii communiter, quia invasus, ut docent DD. si non excedat moderamen inculpata

in culpata tutela, non solum vitam, sed & membrorum integritatem licet tueri, ergo.

2. Verum hæc sententia ab aliquibus non probatur, quia sublata est irregularitas juris antiqui quæ incurrebatur ex occisione ob necessariam vitæ suæ defensionem, loquitur enim *Clement. si furiosus*, de illo qui mortem aliter vitare non valens, suum occidit vel mutilat infaforem. Neque satis est respondere quod quantum ad irregularitatem, paria sunt homicidium & mutilatio, quoniam et si sunt paria quantum ad hoc quod ex utroque contrahitur irregularitas, non tamen quantum ad hoc, quod quidquid de homicidio statuitur, dicendum sit de mutilatione, alioquin non esset irregularis, qui se defendens tunc occideret, quando posset evadere mutilando; cujus tamen contrarium est tenendum, quia iste non servaret moderamen inculpatae tutelæ, & ita hanc sententiam docet *Tolentius*, quem citat & sequitur *Antonius Fernandez in medulla part. 2. c. 10. §. 14. n. 9.* & inclinatur *Sylvius in 2. 2. D. Thom. q. 64. art. 7. queritur 7.* Sed licet hæc opinio sit probabilis, negativam non minus probabilem & tutam in praxi esse puto, nam ut supra ostensum est, potest quis sine metu irregularitatis occidere infaforem, ne recipiat grave vulnus in facie, vel in defensionem bonorum magni momenti, quanto magis ne recipiat mutilationem membri, & ita hanc sententiam tenet etiam *Hurtado de irregular. disp. 7. diff. 10. n. 36.* ubi sic ait: Si ob homicidium factum in defensionem propriorum bonorum magni momenti non incurritur irregularitas, quia licitum est, multo minus incurritur quando fit ne occidens mutiletur, aut aliter graviter vulneretur, quia tunc non minus licitè fit. In *Clement. verò tantum declaratur esse immune ab irregularitate homicidium factum in defensionem propriæ vitæ, quia id esse licitum, erat certum apud omnes.* Ita *Hurtado*, & ego.

RESOL. CXXXI.

An sit irregularis, qui occidit infaforem in defensionem bonorum temporalium, honoris, pudicitie, &c?

Et notatur quatuor conclusiones in tali casu esse necessarias, ut defensio sit licita sine metu peccati, & irregularitatis. Ex p. 4. tract. 2. Ref. 4.

§. 1. **E**ste irregularem tenet *Avila p. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 4.* *Navarrus cap. 27. n. 209. & 213.* *Villadiego de irregul. cap. 6.* & ratio est, quia *Clem. si furiosus*, excipit eum, qui non potest aliter defendere propriam vitam: ergo: & ita hanc sententiam novissimè docet *Reginaldus tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 9. n. 107.* *Salonius in 2. 2. q. 64. art. 7. contr. 2. concl. 1.* & *Bañez eodem art. dub. 2. & 3.* *Vega en espejo de curas, tomo 2. cap. 22. quest. 26. n. 255.* *Layman sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 9. num. 3.* ubi citat *Abbatem*, *Sylvestrum*, *D. Antoninum*, *Armilla*, *Gutierrez*, *Molinam*, *Hentriquez*, & alios.

2. Sed ego contrariæ sententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuetur *Petrus Cornejo in 3. p. D. Thom. tr. 5. de irregul. disp. 4. dub. 1. quest. ult. Portel. in dubiis regul. ver. homicidium, num. 34.* *Gordonus in Theol. mor. tom. 2. lib. 7. q. 18. cap. 10. §. 3. n. 73.* *Villalobos in sum. tom. 1. tr. 21. diff. 24. num. 8.* *Filliucius tom. 1. tr. 20. cap. 5. num. 150.* *Castrus de lege poen. lib. 1. cap. 74. Sotus lib. 5. q. 1. art. 8.* *Præpositus in 3. part. q. 5. de irregul. dub. 11. num. 90.* *Tannerus in 3. p. disp. 4. q. 10. dub. 11. n. 210.* *Hurtado disp. 2. de irregul. diff. 10. n. 36.* *Mercerus de Sacram. in 3. part. D. Thom. q. 24. dub. 7. prop. 2.* *Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 9. num. 88.* *concl. 4.* *Turrianus de cens. lib. 9. disp. 65. dub. 3.* *Suarez*

& alii penes ipsos, quia tale homicidium non est peccatum, ut clare patet: sed propter privatum homicidium non est imposita irregularitas nisi quando est peccatum, & late probat *Suarez*, *Tannerus*, *Præpositus* & alii, ergo, &c.

3. Nota tamen in tali casu esse licitam defensionem sine metu peccati & irregularitatis, si adsint aliquæ conditiones. Prima, ut nocuementum temporale sit grave, & actu injustè inferatur. Secunda, ut non sit reparabile, vel cum tanta difficultate, ut ob eam censetur grave nimis detrimentum. Tertia, ut verè sit defensio & moderata. Quarta, ut non possit alio modo fieri defensio nisi per mortem aggressoris. Ad Canones verò, quos pro affirmativa sententia adducunt DD. respondent optimè *Coninch*, *Mercerus* & *Turrian. locis citatis.*

RESOL. CXXXII.

An incurritur irregularitas propter defensionem licitam proximi maxime innocentis, & sibi propinqui? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 5.

§. 1. **I**ncurrit putat *Layman sect. 5. tract. 3. p. 3. cap. 9. n. 3.* qui citat glossam, *Navarrum*, *Abbatem*, *Sylvestrum*, & ante *Layman* ex eadem Societate *Lesv* docuerat hanc sententiam *Stephanus de Avila part. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 4.* Vide etiam *Bizozetum in summa, cap. 5. de censuris n. 2.* *Majolum de irregular. lib. 5. c. 48. num. 9.* & ratio est, quia talis casus non excipitur in dicta *Clem. si furiosus*: ergo, &c. Deinde æquè est diligenda vita utriusque proximi.

2. Sed contrariam sententiam docet *Covarr. Major*, & *Suarez*, quos citat & sequitur *Turrianus de censur. lib. 9. disp. 65. dub. 4.* quibus ego addo *Petrum Cornejo in 3. p. D. Thom. tr. 5. de irregul. disp. 4. dub. 1. q. 11.* *Mercerum de Sacram. in 3. part. D. Thom. q. 24. dub. 7. prop. 3.* *Tannerum in 3. p. disp. 6. q. 10. dub. 11. n. 210.* *Hurtadum disp. 2. de irregul. diff. 10. n. 36.* *Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 9. n. 88. concl. 3.* Dico igitur non esse irregularem qui cum moderamine inculpatae tutelæ occidit alterum in defensionem proximi innocentis, præsertim sibi propinqui; & hoc verum esse puto, non solum in casu, quo defensio innocentis cadit sub obligatione, sed etiam quando tantum est licita, & ita præter DD. citatos tenet etiam hanc sententiam *Villalobos in sum. tom. 1. tr. 21. diff. 24. n. 11.* & *Filliucius tom. 1. tr. 20. cap. 5. n. 159. & 160.* ad auctoritatem vero *Clem. si furiosus* sæpius adductam respondeo, quod non adducit jus novum, quod declararet antiquum, & argumentum à contrario sensu est inefficax in hac materia.

RESOL. CXXXIII.

An non impediens homicidium, quod tenetur ex iustitia impedire, ut Iudex, Gubernator, & alii ministri iustitiæ, incurrat irregularitatem?

Idem est de mutilatione.

Et quid de Advocato, teste, Procuratore, Medico, & similibus?

Et an sit irregularis, qui per vim, vel dissuasionem impedit, ne aliquis impediat, hominis occisionem? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 7.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest accidere, & affirmativam sententiam tenet *Avila de cens. in Ref. 110. a part. 7. disp. 6. sect. 2. dub. 7. concl. 2.* ubi citat *Sylvestrum*, *Navarrum*, *Hentriquez*, *Rodriguez*, *Felinum* & alios, quibus